

Pelastustoiminnan yhtenäinen suorituskyky

Loppuseminaari 14.12.2021

SM Suorituskykyhanke Pelastustoiminta (TP6)

- Stig Granström, Olli Pietikäinen, Niki Haake, Tommi Luhtaniemi, Olli Ryhänen
- Hankkeessa 4/2020 – 12/2021
 - luotu pelastustoimen valtakunnalliset uhkaskenaariot
 - luotu yhtenäiset suunnitteluperusteet suorituskykyvaatimusten määrittelylle,
 - tunnistettu pelastustoiminnan mitoittavat tehtävät
 - määritetty suorituskykyvaatimukset ja malli vaatimusten määrittelylle (1-versio),
 - » kyvykkyydet, kuvaukset ja toteutusesimerkki
 - selvitetty pelastustoiminnan suorituskyvyn nykytilaa.

5.1 Moniammatilliset yksiköt hyvinvointialueella

HANKETIIMI: palomestari Yrjö Saastamoinen, ensihoitaja, koulutussuunnittelija Vesa Nyman, palopäällikkö Jorma Pikkarainen, palomestari Mika Siitonen, ensihoitopäällikkö Kari Törrönen, valmiuspäällikkö Juha Kärkkäinen ja hankepäällikkö Päivi Heikkinen

HANKKEEN TULOKSET

- Moniammatillisen yksikön vaikuttavuustavoite
- Moniammatillisen yksikön määritelmä ja vaadittava suorituskky
- Moniammatillisten työpajojen yhteenveto
- Moniammatillisen yhteistyön tyytyväisyystutkimus
- Sähköinen ideapankki

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Kainuun sote

essote

SOSTERI

6.1 Alueellisen tilanne- ja johtokeskustoiminnan kehittäminen (Itä-Suomi)

- Itä-Suomen pelastuslaitosten yhteishanke
 - Pohjois-Savo, Etelä-Savo, Pohjois-Karjala, Etelä-Karjala
- Hankeryhmä
 - Valteri Korhonen, Matti Arppe, Tomi Raittila, Tuomas Pylkkänen, Mika Siitonen, Joni Himberg, Jani Tanskanen, Pasi Markkanen
- Hankeaikana 3/2021 – 12/2021 tuotettiin
 - taustatietoa ja materiaalia alueellista tilannekeskustoimintaa varten
 - alueellisen tilannekeskuksen suorituskykyvaatimukset

6.2 Alueellisten tilanne- ja johtokeskushankkeiden yhteensovittaminen

- Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksen hanke
- Hankkeessa mukana ja tukemassa
 - Paul Nyberg, Heikki Kervinen (LUP), Juha Rajala (HIKLU-JOKE hanke), Mika Haverinen ja Heikki Levon (OUKA), Sebastian Holm ja Harri Heikkilä (VASU), tiivis yhteistyö Pelastusopiston kanssa
- Hankeaikana 4/2021 – 12/2021 tuotettiin
 - taustatietoa ja materiaalia yhtenäisemmän pelastustoiminnan johtamisjärjestelmän suunnittelemiseksi
 - Valtakunnallisen johtokeskuksen suorituskykyvaatimusten tarkastelu

6.3 Alueellisen tilanne- ja johtokeskuksen kehittäminen (Pirkanmaa)

- Pirkanmaan pelastuslaitoksen hanke 5/2021- 12/2021
 - Projektipäällikkö Juha Toivonen
 - Asiantuntijat: Jari Nieminen, TikeP3 henkilöstö
- Yhteistyötahot
 - Hankkeet 6.1 ja 6.2
 - Pelastusopisto Honkanen Matti, Kosunen Anna-Mari
 - Heikki Kervinen (LUP), Juha Rajala (HIKLU-JOKE hanke), Mika Haverinen ja Heikki Levon (OUKA), Sebastian Holm ja Harri Heikkilä (VASU)
- Alueellisen Johtokeskuksen suorituskyky tarkastelu sekä henkilöstömitoituksen perusta

10.1 Pelastustoimen yhteinen Tietopankki

- Kanta-Hämeen pelastuslaitos, Samuli Taira, Sami Hiltunen, Olli Heikkilä
- 6/2021-12/2021
- Hankkeessa on ensimmäistä kertaa kerätty kaikki vaatimukset pelastustoiminnan suunnitelmista ja ohjeista säädösten ja julkaisujen pohjalta
- Tällaisenaan toimii tarkistuslistana, ja myös alan tietojärjestelmähankkeiden pohjatyönä

Pohjatarina

- Raskasta lunta satanut jo useita viikkoja Itä-Suomen alueelle, lumi kertyy puihin ja sähkölinjoille
- Hiihtolomakausi, ihmisiä paljon liikkeellä vapaa-ajan asunnoilla ja lomakeskuksissa
- Tilanne pahenee, sähkö- ja tietoliikennekatkoksia alkaa olla laajasti ympäri aluetta. Langattomat tietoliikenneyhteydet pätkivät tukiasemien varavirran loppuessa
- Raskasta lunta sataa edelleen, pienempien teiden talvikunnossapidossa haasteita, lämpötila -2 astetta

Kuva: Sähköverkkoyhtiö Loiste / Kainuun pelastuslaitos

Hankkeiden tuottamaa 1/12

- Suorituskykyhanke
 - Uhkaskenaariokuvauksissa mukana mm. erilaiset sääilmiöt
 - Hankkeessa tunnistettu pelastustoiminnan tehtäviä, sekä määritetty, miten suorituskykyä voidaan alkaa rakentaa tehtävän hoitamiseksi
 - Tehtävässä tarvittavia kyvykkyyksiä:
 - » toimintaympäristön tunnistaminen, tilannetietoisuuden muodostaminen, suorituskyvyn rakentaminen, toimintakyky häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa...
- Moniammatillinen
 - Yksikkö on normaalissa valmiudessa
 - Tarvittavia kyvykkyyksiä mm.
 - » Toimintaympäristön turvallisuuspoikkeamista tiedottaminen
 - » Tilannetietoisuuden muodostuminen
 - » Viestiliikenne ja tietojärjestelmät
 - » Virka-apu ja avunanto
 - » Kevytraivaus
 - » Sosiaali- ja terveydenhuollon tukitehtävien lisääntyminen
 - » Paikallinen ja alueellinen turvallisuus yhteistyö
 - » Varautuminen

Hankkeiden tuottamaa 2/12

Alueellinen tilannekeskus

- Suorituskykyvaatimuksia tarinan mukaisessa tilanteessa
 - Tilannekeskuksen valmiuden ylläpito
 - Tilannekuvan ja valmiuden ylläpito
 - Hälyttäminen
 - Ulkoinen viestintä
- Kykenee tuottamaan kaikkia tilannekeskuspalveluita normaalisti turvallisuustilanteesta huolimatta!

Hankkeiden tuottamaa 3/12

- Alueellinen joke
 - Alueellinen tilanne- ja johtokeskus monitoroi yt-alueensa tilannetta ja valmistautuu tukemaan pelastustoiminnan johtamista tai ottamaan yleisjohtovastuun itselleen tilanteen niin vaatiessa.
 - Pitää yllä tilannekuvaa
- Valtakunnallinen joke
 - Yhtenäiset toimintamallit nopeuttavat tiedon kulkua, edesauttaen tilannekuvan muodostumista
- Tietopankki
 - Varautumisen näkökulma Tietopankissa
 - Tunnistettujen uhkakuvien mukaiset suunnitelmat

Pohjatarina 1

- Matkailevia ihmisiä kehoitetaan siirtymään takaisin koteihin, koska mökit kylmenevät, ja koska kaupat, liiketilat ja matkailukeskukset eivät pysty tuottamaan palveluita luotettavasti sähkökatkojen sekä puihin ja rakennusten rakenteisiin kasautuvan tykkylumen takia.
- Erittäin suuren ihmismäärän yhtäaikainen liikkeellelähtö ruuhkauttaa mm. 5-tietä laajasti Keski- ja Itä-Suomen alueilla.

Kuva: Sähköverkkoyhtiö Loiste / Kainuun pelastuslaitos

Kuvat: AdobeStock

Hankkeiden tuottamaa 4/12

- Suorituskykyhanke
 - Tehtävässä tarvittavia kyvykkyyksiä:
 - » väestön varoittaminen, tiedottaminen, kielitaito, pelastustoiminnan aloittaminen
- Moniammatillinen
 - Osa tehtävistä mihin ed. välikuvauksissa varauduttiin konkretisoituu
 - Teiden ruuhkautumisen vuoksi kohteiden tavoittamisviiveet kasvavat
 - Henkilöstöressurssien turvaaminen ja mahdollisten lisäyksiköiden tarve

Hankkeiden tuottamaa 5/12

Alueellinen tilannekeskus

- Suorituskykyvaatimuksia tarinan mukaisessa tilanteessa
 - Ulkoinen viestintä
 - Tilannekuvan ylläpito (pelastustoiminta ei käynnissä)
 - Tilannekuvan ylläpito (pelastustoiminta käynnissä)
 - Hälyttäminen
 - Valmiuden ylläpito
 - Tekninen tilannekuva

Hankkeiden tuottamaa 6/12

- Alueellinen joke
 - Tukee pelastustoimintaa
 - Selvittää yhteistoiminta-alueen resurssit ja koordinoi valmiuden korottamisia
 - Tekee tarvittaessa ilmoituksen/tukipyynnön valtakunnalliseen JOKE:n
 - Vastaa yhteistoiminta-alueen viestinnästä
 - Koordinoi yhteistoiminta-alueen viranomaisyhteistyötä
- Valtakunnallinen joke
 - Valtakunnallinen JOKE voi tukea evakuoinnissa tarvittavan resurssin kokoamisessa
- Tietopankki
 - Tietopankin sisällön kautta tilannekuvan rakentaminen ja pelastustoiminnan johtamisen tukeminen

Pohjatarina 2

- 5-tiellä, Suomussalmelta n. 70 km pohjoiseen tapahtuu lumipyryssä ketjukolari, jossa on osallisena noin 50 ajoneuvoa: henkilöautoja, busseja ja raskasta rahtiliikennettä. Matkustajia on tullut kolarin yhteydessä ulos autoista, ja jotka ovat jääneet takaa tulevien autojen alle. Osallisista henkilöistä yhteensä 4 mustaa, 10 punaista, 25 keltaista, 75 vihreää.
- Muu liikenne yrittää ohittaa tapahtumapaikkaa navigaattoreiden tietojen perusteella pienempien teiden kautta, mutta runsaan lumisateen takia raskas liikenne jää jumiin ja tukkii myös ohitustiet.
- Onnettomuudessa osallisena olleet ja ruuhkaan jääneet ajoneuvot jäävät jumiin runsaan lumen takia.

Kuva: Pohjois-Savon pelastuslaitos

Hankkeiden tuottamaa 7/12

- Suorituskykyhanke
 - Pelastustoiminnassa käytössä lukuisia pelastustoiminnan suorituskykyjä ja kyvykkyyksiä, erityisinä kohteen tavoittaminen, tilannetietoisuuden muodostaminen, tiedustelu, tieliikennepelastaminen, työskentelypaikan turvallisuuden varmistaminen, pelastettavien ensiapu ja suojaaminen
 - Kyselyillä ja haastatteluilla selvitettiin suorituskyvyn nykytilaa.
- Moniammatillinen
 - Tarvittavia kyvykkyyksiä mm.
 - » Pelastustoiminnan tilannepaikan johtaminen
 - » Ensihoidon tilannejohtaminen (L5)
 - » Tiedustelu ja **tilanneraportointi** (tilannetietoisuuden muodostuminen)
 - » Lisävahinkojen estäminen ja uhkaavan onnettomuuden torjunta (ajoneuvon sijoittelu)
 - » Pelastettavien tai vaarassa olevien ihmisten suojaaminen
 - » Hoitotason ensihoito (Primaaritriage)

Hankkeiden tuottamaa 8/12

Alueellinen tilannekeskus

- Suorituskykyvaatimuksia tarinan mukaisessa tilanteessa
 - Tilannekuvan ylläpito (pelastustoiminta käynnissä)
 - Pelastustoiminnan johtamisen tukeminen
 - Ulkoinen viestintä
 - Sisäinen viestintä

Hankkeiden tuottamaa 9/12

- Alueellinen joke
 - Tukee pelastustoiminnan johtamista
 - Koordinoi mahdollisia yhteistoiminta-alueen sisäisiä valmiussirtoja
 - Ylläpitää alueen tilannekuvaa ja on vuorovaikutuksessa Valtakunnalliseen johtokeskukseen
 - Vastaa yhteistoiminta-alueen viestinnästä
 - Koordinoi yhteistoiminta-alueen viranomaisyhteistyötä
- Valtakunnallinen joke
 - Tukee pelastustoimintaa välittämällä naapurialueiden resurssitietoa alueelliseen JOKE:n, koordinoi VIR-YT,
- Tietopankki
 - Pelastustoiminnan suunnitelmat

Pohjatarina 3

- Kohteen tavoittaminen ja ihmisten pelastaminen kestänyt useita tunteja
- Ihmisiä (ja lemmikkejä) edelleen sadoissa autoissa jumissa lumen runsaan määrän takia, auruskalustoa ei saada paikalle autojen runsaan määrän takia.
- Pelastettaville tarvitaan sääsuojaa ja kokoamiskeskuksen palveluita
- Sähkökatkot ja haasteelliset sääolot vaikeuttavat edelleen kohteen pelastustoimintaa ja aiheuttavat myös muuta painetta ja tehtäviä pelastustoimelle
- Pelastustoimi hyödyntää laajasti kolmatta sektoria onnettomuustilanteen hoidossa
- Tilanteen kokonaiskesto noin kaksi viikkoa

Kuva: KYODO / Reuters / NBC News

Kuva: Kainuun pelastuslaitos

Hankkeiden tuottamaa 10/12

- Suorituskykyhanke
 - pelastusmuodostelmia kootaan laajoilta alueilta, käytettävien kyvykkyyksien oltava yhteensopivia
 - valtakunnallisen pelastustoiminnan johtamisen ja tilannetietoisuuden kyky korostuvat
 - tehtävässä tarvittavia kyvykkyyksiä: evakuoitujen kokoamiskeskuksen perustaminen, valtakunnallinen pelastustoiminnan johtaminen, tiedottaminen...
- Moniammatillinen
 - Pelastaja osaksi pelastustoiminnan suorituskykyä ja ensihoitaja jatkaa L5 roolissa osana ensihoitopalvelun suorituskykyä

Hankkeiden tuottamaa 11/12

Alueellinen tilannekeskus

- Suorituskykyvaatimuksia tarinan mukaisessa tilanteessa
 - Hälyttäminen
 - Pelastuslaitosten avunanto
 - Viranomaisyhteistyö
 - Sisäinen viestintä

Hankkeiden tuottamaa 12/12

- Alueellinen joken
 - Tukee pelastustoiminnan johtamista, ellei ole ottanut yleisjohtajuutta
 - Laatii valtakunnallisen avunpyynnön valtakunnalliselle johtokeskukselle
 - » Valtakunnallisten resurssien aktivointi
- Valtakunnallinen joken
 - Valtakunnallinen johtokeskus koordinoi valtakunnallisen pelastustoiminnan valmiutta ja siirtää ko. pelastusalueen resursseja onnettomuusalueelle (pelastustoiminnan tuki), toimii tarvittaessa viranomaisyhteistyön koordinaattorina
- Tietopankki
 - Pelastuslaitosten ja muiden toimijoiden yhteistoimintasuunnitelmien mukaiset resurssit valtakunnallisesti

Yhteenveto

- Hankkeittain
 - Loppuyhteenveto
 - Jatkokehittämisen- ja tutkimustarpeet

Suorituskykyhanke

- Jatkotutkimustarpeita
 - Pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohjeen mukaiset toimintavalmiusajat
 - Toimintaympäristön resurssien mukainen tarve
 - Pelastustoiminnan materiaallinen varautuminen

Moniammatilliset yksiköt

- Moniammatillisten yksiköiden merkitys korostuu erityisesti harvaan asutuilla alueilla
- Ensihoitopalvelun ja pelastustoimen yhteiset moniammatilliset yksiköt eivät korvaa pelastustoimen yksiköitä, vaan ovat merkittävä osa pelastustoimen suorituskykyä
- Moniammatillisen yhteistyön laajentamisella on mahdollisuus vähentää päällekkäisen työn tekemistä sekä ylläpitää ja kehittää palveluverkkoa asiakkaan parhaaksi

Tietopankki

- Ensimmäinen kooste mitä pelastustoimintaa ohjaavia suunnitelmia tulisi olla olemassa
- Suunnitelmien tämän hetkinen tilanne
- Tietopankin tulevaisuus

Loppukeskustelu ja kysymykset

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Kuva: AdobeStock

Sisäministeriö

Inrikesministeriet

Kirkkokatu 12, Helsinki
PL 26, 00023 Valtioneuvosto
Vaihde 0295 480 171
www.intermin.fi